

بررسی و ارزیابی مدیریت ریسک در پروژه های راهسازی

احسان یزدانی مونکی¹، ستار قهرمانی فر^{2*}، سعید اکبری فرد³

1- دانشجوی مهندسی عمران، دانشکده شهید چمران کرمان، دانشگاه فنی و حرفه ای، کرمان. Ehsannyazdani@gmail.co

2- دانشجوی مهندسی عمران، دانشکده شهید چمران کرمان، دانشگاه فنی و حرفه ای، کرمان. sattar.ghahramani@gmail.com

3- دانشجوی دکتری مهندسی منابع آب، دانشگاه شهید چمران اهواز.

4- مدرس گروه مهندسی عمران، دانشکده شهید چمران کرمان، دانشگاه فنی و حرفه ای، کرمان. Akbarifard_saeid@yahoo.com

چکیده

مدیریت ریسک را می توان شامل تمامی فعالیت هایی دانست که با اجرای آن ها ، احتمال وقوع نتایج نامطلوب در اجرای یک پروژه به حداقل می رسد. یکی از مشخصه های توسعه اقتصادی هر کشور ، طرح های عمرانی آن است و موفقیت در اجراء طرح های عمرانی ، ساز و کارها و عواملی از جمله شناسایی ، ارزیابی و مدیریت ریسک های موجود را می طلبد. پروژه های راهسازی عموماً پروژه های پیچیده با متغیرهای زیاد از جمله شرایط متغیر و نامطمئن زمین و آبهای زیرزمینی بوده و اطلاعات حاصله اکثراً به صورت غیر مستقیم به دست می آیند. این شرایط ریسک های قابل توجه رابر تمامی اجزای پروژه حتی قسمتهایی که به صورت غیر مستقیم با پروژه در ارتباط هستند ، وارد آورده و منجر به صرف هزینه های زیاد و تأخیرات زمانی در انجام پروژه می شود.

واژه های کلیدی: ارزیابی ریسک، مدیریت ریسک، ریسک پذیری، پروژه های راهسازی.

مقدمه

سالانه بخش عظیمی از اعتبارات و بودجه یک کشور به پروژه های عمرانی علی الخصوص پروژه های راهسازی اختصاص می یابد . در تمامی مراحل چرخه عمر یک پروژه راهسازی ریسک های متعددی وجود دارد که می توان به مواردی چون افزایش هزینه ، ریسک های زیست محیطی و وجود معارض اشاره نمود که تمامی این موانع می توانند پروژه ها را در رسیدن به اهداف اصلیشان یعنی زمان ، هزینه و کیفیت منحرف سازد. لذا به منظور اجرای بهتر پروژه های عمرانی از جمله پروژه های راهسازی، شناسایی ریسک ها و مدیریت صحیح آنها امری ضروری و لازم می باشد. امروزه بسیاری از کشورهای در حال توسعه در راستای دستیابی به اهداف رشد، نیازمند سرمایه گذاری در پروژه زیربنایی می باشند. از طرفی موفقیت کشور ها در پروژه های زیربنایی و عمرانی از جمله ویژگی های توسعه آنان محسوب می گردد[1].

همانطور که مشخص است ریسک جزء جدایی ناپذیر هر پروژه می باشد ، لذا تعیین ریسک های مهم و نیز تاثیرات آنها بسیار حائز اهمیت می باشد[2]. همچنین محیط اجرای بسیاری از پروژه ها پویا و پیچیده می باشند، این عدم اطمینان منجر می شود تا بسیاری از پروژه ها در کشور به موفقیت قابل ملاحظه ای در دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده خود نرسند[3]. لذا هدایت صحیح و دقیق پروژه های راهسازی نیازمند اجرا و پیاده سازی نظام مدیریت پروژه و مدیریت ریسک می باشد تا به اهداف ، هزینه ، زمان و کیفیت پروژه طبق برنامه دست یابند[4]. مدیریت ریسک به عنوان یکی از ابزار های موفقیت پروژه ها، فرآیندی است که شناسایی ، تحلیل و ارزیابی و کنترل ریسک های پروژه را فراهم می سازد . اجرا و پیاده سازی مناسب و صحیح این فرآیند ، احتمال دستیابی همزمان به اهداف عملکردی، کیفیتی، زمانی و هزینه ای را امکان پذیر می سازد[5]. برای تشریح وظیفه مدیران ریسک، لازم است به این نکته توجه شود که حسن اجرای وظایف مدیران در گرو استفاده مؤثر از منابع مالی و انسانی است و شرط اساسی لازم برای بکارگیری مطلوب منابع ، محافظت از دارائی ها در مقابل عواملی است که